

Wkład ZPP w konsultacje Komisji na temat podatku VAT w erze cyfrowej

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP) ma przyjemność wziąć udział w konsultacjach społecznych dotyczących propozycji "VAT w erze cyfrowej" ogłoszonej przez Komisję Europejską. Poza odpowiedziami udzielonymi w ankiecie, chcielibyśmy w szczególności podzielić się opinią na temat prac nad Jednolitą Unijną Rejestracją VAT oraz procedurą Import One Stop Shop (IOSS). Ponadto chcielibyśmy zwrócić uwagę na obecne funkcjonowanie procedur UOSS oraz IOSS. Skupimy się na tym, w jaki sposób można zmodyfikować te mechanizmy, aby lepiej służyły swoim celom.

Po wejściu w życie pakietu VAT w handlu elektronicznym sposób funkcjonowania IOSS oraz UOSS przeszedł przez pewne zmiany. Wprowadzenie obu procesów niewątpliwie uprościło rejestrację i rozliczanie podatku VAT. Niemniej jednak, wspólnie z naszymi członkami, znaleźliśmy pewne kwestie, które nie zapewniają przedsiębiorstwom pewności prawnej i mogą prowadzić do powstawania luk w stosowaniu prawa.

Po pierwsze, w naszej ocenie funkcjonowanie kilku równoczesnych rejestracji OSS jest zbędne. Podmioty spoza UE mogą, zgodnie z obecnie funkcjonującymi przepisami dotyczącymi podatku VAT po wprowadzeniu pakietu VAT w handlu elektronicznym, ustanowić trzy różne rejestracje w celu wypełniania obowiązków związanych z podatkiem VAT w UE; są to rejestracje nieunijne OSS, UOSS i IOSS. Naszym zdaniem w stwarza to niepotrzebne komplikacje dla firm. Z tego powodu uważamy, że korzystne byłoby zintegrowanie tych różnych systemów, tak aby wszystkie rodzaje dostaw mogły być zgłaszane za pośrednictwem punktu kompleksowej obsługi (One Stop Shop), w tym towary importowane, usługi i sprzedaż krajowa.

Po drugie, przedsiębiorcy mają problemy z raportowaniem not uznaniowych i korekt z tytułu zwrotów produktów, błędów w fakturowaniu i rabatów pofakturowych. Obecne przepisy wymagają korekty, aby możliwe było stworzenie podziału według kraju i okresu. Powoduje to niepotrzebne obciążenia dla firm, które muszą wypełniać swoje zobowiązania podatkowe. W praktyce oznacza to obciążanie firm koniecznością wykonywania uciążliwych zadań sprawozdawczych w odniesieniu do not kredytowych, których przetwarzanie może trwać dłużej niż sporządzenie samej deklaracji wykazującej należny podatek. Zalecamy złagodzenie obowiązku dzielenia uznań środków według okresów, co usprawni proces składania deklaracji w punkcie kompleksowej usługi.

Punkt Kompleksowej Usługi (IOSS)

Pozytywnie oceniamy usprawnienia wprowadzone wraz z wdrożeniem systemu IOSS, takie jak wprowadzenie możliwości naliczania i odprowadzania podatku VAT przy sprzedaży. Niemniej jednak chcielibyśmy poruszyć kwestie, które w obecnym porządku prawnym nadal stanowi utrudnione funkcjonowanie firmom.

Po pierwsze, chcielibyśmy zwrócić uwagę na kwestię podwójnego opodatkowania. Informatyczne systemy podatkowe w niektórych państwach członkowskich UE nie są jeszcze gotowe do wdrożenia procedury IOSS. W efekcie deklaracje celne H1 dotyczące przesyłek kwalifikujących się do systemu IOSS nie uwzględniają kodów identyfikacyjnych IOSS i mogą prowadzić do podwójnego opodatkowania firm.

UE poczyniła wiele starań, aby wdrożyć mechanizm wspierający zwrot podwójnego podatku. Niemniej jednak powinno być to jedynie rozwiązanie tymczasowe i należy zastąpić je przez rozpowszechniony

na szeroką skalę system IOSS w całej UE. Wynika to z faktu, że podwójne opodatkowanie powoduje obciążenia administracyjne dla podmiotów zobowiązanych do składania deklaracji podatkowych. Ponadto podatnicy mogą być narażeni na sankcje wynikające z braku komplementarności w funkcjonowaniu deklaracji celnych H1 na poziomie wymaganym przez UE. Z tego właśnie powodu numery IOSS powinny być rozpoznawane przez systemy informatyczne we wszystkich państwach członkowskich UE, aby umożliwić harmonizację stosowanie przepisów i ostatecznie uprościć funkcjonowanie przedsiębiorstw transgranicznych.

Innym czynnikiem powodującym niedogodności w funkcjonowaniu europejskich przedsiębiorców jest potencjalne nadużycia związane z używaniem numerów IOSS. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami może dojść do tego, że numer IOSS zostanie użyty celowo w sposób niewłaściwy, jak również przez pomyłkę - obecnie system IOSS jest funkcją opcjonalną. Ponadto numery nie są poufne, a wśród posiadaczy systemu IOSS brakuje przejrzystości. Z tego powodu organy celne nie mogą zweryfikować faktycznego posiadacza numeru ani płatności za przesyłkę VAT, a jedynie to, czy numer jest ważny. Powyższe czynniki przyczyniają się do zwiększonego prawdopodobieństwa wystąpienia przypadków nadużycia numerów IOSS w celu uniknięcia płacenia podatku VAT na granicy celnej. Z tego powodu księgowość IOSS jest częściej kontrolowana, co może wiązać się z dodatkowymi obciążeniami dla firm. Podmiot rejestrujący w systemie IOSS będzie musiał wyjaśnić różnice pomiędzy danymi celnymi UE a deklaracjami IOSS. Konieczne będzie udowodnienie, dlaczego nie są oni odpowiedzialni za niewłaściwe wykorzystanie systemu IOSS.

Wreszcie, w UE istnieją rozbieżności między przepisami celnymi a unijnym podatkiem VAT. Jest to widoczne na przykładzie przesyłek niekwalifikujących się do systemu IOSS o wartości poniżej 150 EUR, takich jak B2B i produkty objęte podatkiem akcyzowym, wymagających bezpośredniej odprawy w kraju docelowej dostawy w ramach podatku VAT oraz nowej zasady właściwego urzędu celnego, podkreślonej w art. 212 ust. 4 UCC/IA.

Naszym zdaniem należy wzmocnić funkcjonowanie systemów IOSS i UOSS w celu ujednoczenia obowiązków podatników w całej UE, a tym samym ułatwienia im wypełniania obowiązków i usunięcia istniejących utrudnień w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Propozycje dotyczące poprawy funkcjonowania systemów UOSS i IOSS

Unijny punkt kompleksowej obsługi został wprowadzony w życie z początkiem lipca 2021 r. Dzięki temu uproszczono proces rozliczania podatku VAT dla przedsiębiorców. System IOSS stanowi również podstawę dla jednolitej rejestracji VAT w UE. W oparciu o naszą wiedzę i doświadczenie członków naszej organizacji zalecamy rozszerzenie zakresu stosowania systemu UOSS o przypadki, które zostały uwzględnione w reformie pakietu VAT w handlu elektronicznym od 1 lipca 2021 r. Proponujemy włączenie dokumentu sprawozdawczości wewnątrzunijnych transferów własnych zapasów, jak również sprawozdawczości i płatności podatku VAT należnego z tytułu jakiegokolwiek dalszej sprzedaży B2C z miejsca przechowywania do lokalnego klienta. Ma to na celu zniesienie obowiązku lokalnej rejestracji dla podmiotów nieposiadających lokalnego zakładu do przeprowadzania tego typu operacji handlowych. Stwierdzamy, że system UOSS obsługujący sprzedaż krajową przez podmioty nieposiadające siedziby przyniesie pozytywne efekty, o ile nie wprowadzi się zharmonizowanego krajowego mechanizmu odwrotnego obciążenia w całej UE, w ramach którego klient sam rozlicza podatek VAT należny z tytułu zakupu. Naszym zdaniem, korzystne byłoby zapobieganie obowiązkowi rejestracji w ten sam sposób zarówno w przypadku sprzedaży B2B, jak i dostaw B2C. Przedsiębiorstwa często wykonują operacje handlowe ze swoimi kontrahentami, nie znając ich rzeczywistego statusu biznesowego w momencie sprzedaży. Z tego powodu reforma wprowadzająca zmiany w zakresie dostaw B2C zlikwidowałaby wiele dodatkowych obciążeń związanych z rejestracją VAT dla przemysłu UE i wzmocniła handel transgraniczny.

Harmonizacja rejestracji VAT poprzez ujednoczenie tego procesu umożliwiłaby zniesienie wymogów administracyjnych. Pozwoliłoby to w pełni wykorzystać potencjał europejskich przedsiębiorców i zminimalizować możliwe do uniknięcia bariery dla organów podatkowych, rządów i służb celnych. Przyniesie to zatem korzyści zarówno dla administracji, jak dla sektora prywatnego, co powinno być głównym celem regulacji. Dla rządów krajowych oznacza to utworzenie bardziej konkurencyjnego rynku UE, co doprowadziłoby do intensyfikacji wymiany handlowej, a tym samym do zwiększenia wpływów z podatków. Jednocześnie organy podatkowe odniosą korzyści z uproszczonych i zgodnych z przepisami procedur sprawozdawczych oraz ułatwień w transgranicznym przepływie towarów. W rezultacie dojdzie do zwiększenia ilości towarów i usług na rynku wewnętrznym.

Z drugiej strony, napływ indywidualnych przesyłek pakietowych z krajów spoza UE zostanie ograniczony ze względu na dalszą dystrybucję tzw. "zachęt" w ramach bloku. Dzięki temu służby celne nie będą aż tak obciążone pracą, ponieważ zaczną napływać więcej przesyłek masowych niż indywidualnych. Oznacza to lepszy dostęp do rynku wewnętrznego i zwiększenie wymiany handlowej dla sektora prywatnego. MSP będą mogły korzystać z mniejszych zobowiązań podatkowych, dzięki czemu staną się bardziej konkurencyjne. Co więcej, klienci będą mieli większy wybór produktów po bardziej konkurencyjnych cenach, które będą również szybciej dostarczane.

Rozszerzenie systemu UOSS na całą sprzedaż B2B i B2C jest korzystne i stosunkowo łatwe do przeprowadzenia w naszej sytuacji. Ewentualnie przewidujemy możliwość wprowadzenia krajowego obciążania zwrotnego w odniesieniu do dostaw B2B dla firm zarejestrowanych lokalnie na potrzeby podatku VAT w całej UE. Równie ważne jest wzmocnienie mechanizmu przekazywania towarów. Jesteśmy świadomi tego, że skuteczny system transgranicznego transferu towarów przyniosłby korzyści wynajmującym zapasy konsygnacyjne, dostawcom usług w zakresie e-mobilności, producentom rolnym, organizatorom imprez turystycznych, firmom zajmującym się mieniem ruchomym, klientom producentów opłat drogowych, detalistom i hurtownikom korzystającym ze zdalnej realizacji zamówień, a także firmom zaangażowanym w umowy sprzedaży lub zwrotu.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami podmioty mogą odzyskać podatek VAT poprzez lokalną rejestrację VAT w kraju, do którego przybywają. Wynika to z faktu, że transfer transgraniczny powoduje naliczenie podatku VAT, ale nie prowadzi do przepływu środków pieniężnych ani związanych z tym kosztów. Z drugiej strony, przepływ środków pieniężnych do strony wejściowej transferów dóbr własnych w systemie UOSS może nie być tak łatwy, jak w przypadku strony wyjściowej. Obecnie w systemie UOSS nie ma możliwości odzyskania podatku VAT należnego z tytułu transgranicznych transferów własnych towarów, dzięki czemu można by odzyskać podatek należny z tytułu transferów transgranicznych. Zdajemy sobie sprawę, że propozycja pełnego rozszerzenia systemu UOSS o funkcję odzyskiwania podatku VAT nie zyskałaby pełnego poparcia państw członkowskich. Opracowaliśmy jednak dwie możliwe strategie, które stanowiłyby optymalne rozwiązanie tego problemu.

Po pierwsze, uważamy, że należy wprowadzić zwolnienie z podatku VAT w odniesieniu do przewozu własnych towarów w kraju, do którego towar ma być dostarczony, tworząc w ten sposób obecnie równoważną pozycję przepływu środków pieniężnych z tytułu podatku VAT. Tego typu rozwiązanie niesie za sobą wiele korzyści. Z racji tego, że nie ma obowiązku zgłaszania i zwrotu podatku VAT z państwa członkowskiego UE, do którego towary są przywożone, firmy dokonujące transferu własnych towarów nie będą musiały ponosić kosztów związanych z przepływem środków pieniężnych. Biorąc pod uwagę fakt, że w prawie wszystkich przypadkach przepływy własnych towarów nie wiążą się z dochodami netto z tytułu podatku VAT, można zauważyć oczywiste podobieństwo do obecnej sytuacji. Dotyczy to kompensowania wyników i nakładów w tej samej deklaracji VAT. Od strony technicznej - rozszerzenie funkcjonalności systemu UOSS wymagałoby prostego dostosowania systemu. Można go wdrożyć w ramach szerszej inicjatywy na rzecz DRR. Z tego powodu w naszym

odczuciu jest to najłatwiejsze do wdrożenia rozwiązanie zarówno dla podatników, jak i na poziomie krajowych organów podatkowych.

Nasza kolejna propozycja polega na ograniczeniu niekorzystnej sytuacji w zakresie przepływów pieniężnych z tytułu podatku VAT poprzez wzmocnienie mechanizmów odzyskiwania podatku VAT przez podmioty nieposiadające siedziby. Naszym zdaniem, stworzenie prostszych procedur składania wniosków zgodnie z Dyrektywą Rady 2008/9/WE (znaną jako "8 Dyrektywa") dla podatników zarejestrowanych w systemie UOSS - mających zarówno siedzibę w UE, jak i poza nią. Z praktycznego punktu widzenia umożliwiłoby to ponoszenie kosztów przepływu środków pieniężnych bez konieczności rejestracji VAT dla przedsiębiorstw z UE osobno i wiązałoby się z obowiązkiem raportowania podatku należnego, który nadal odbywałby się przy transferze własnych towarów. Ze względu na to, że system UOSS nie posiada funkcji odzyskiwania podatku VAT, wnioski o zwrot podatku VAT musiałyby być składane w państwie członkowskim UE, do którego wpłynął wniosek. Wymagałoby to wprowadzenia konkretnych zmian w obecnie funkcjonujących transgranicznych systemach refundacji. Pierwsza zmiana wymaga rozszerzenia możliwości zwrotu podatku VAT za granicę na podatek VAT zapłacony w ramach wewnątrzunijnego transferu własnych towarów, opłaconego w systemie UOSS. Miałoby ono zastosowanie zarówno dla przedsiębiorstw z UE, jak i spoza niej.

Ponadto należałoby znacznie skrócić okres rozpatrywania roszczeń, określony w 8 Dyrektywie. Dotyczyłoby to głównie podatku VAT rozliczanego samodzielnie w przypadku transgranicznego transferu własnych towarów. Nasza sugestia polega na powiązaniu systemu UOSS z danymi w systemie roszczeń 8 Dyrektywy. Walidacja podatku VAT zadeklarowanego w związku z transgranicznymi transferami towarów własnych jest przeprowadzana bezzwłocznie, z uwzględnieniem roszczeń i płatności dokonywanych za pośrednictwem systemu UOSS. Dzięki temu konkretne państwa członkowskie będą miały możliwość natychmiastowego zwrotu podatku VAT.

Podsumowując, ZPP zaleca wprowadzenie jednolitego unijnego modelu rejestracji VAT, który obejmowałby dostawy B2C i B2B oraz transfer własnych towarów. Obie opcje zmniejszą obciążenia gotówkowe i całkowity koszt VAT przy transferach własnych towarów. Ostatecznym celem ustawodawcy powinno być zwiększenie stopnia efektywności w zakresie przestrzegania przepisów VAT w całym kraju, przy jednoczesnym zwiększeniu tzw. "zachęty" dla firm poprzez poprawę inwestycji w rozwój systemu UOSS, zarówno dla rządów, jak i podatników.

Propozycje dotyczące poprawy funkcjonowania systemów IOSS

Uważamy, że poprawa bezpieczeństwa systemu IOSS powinna być przedmiotem najwyższej troski ustawodawcy. Dlatego też w naszej ekspertyzie przedstawiliśmy konkretne propozycje dotyczące zwiększenia efektywności systemu IOSS w zakresie zwalczaniu nadużyć i poprawy jego funkcjonowania.

Po pierwsze, proponujemy wprowadzenie obowiązku stosowania systemu IOSS przez wszystkie podmioty gospodarcze, co stanowiłoby rozwiązanie uzupełniające. Każdy przedstawiony przez nas wniosek zakłada, że objęcie wszystkich uznanych dostawców, takich jak rynki handlowe, jest niezbędne w perspektywie krótkoterminowej. To dlatego, że umożliwi to zapewnienie równych szans poprzez przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom rynkowym (np. zaniżaniu wartości towarów lub migracji na rynek, które nie korzystają z systemu IOSS, co prowadzi z kolei do nadużywania numerów systemu).

Po drugie, uważamy, że Komisja Europejska będzie monitorować system, aby zapobiegać nadużywaniu numerów IOSS. Można tego dokonać poprzez porównanie odchyleń zgłoszonych przez państwa członkowskie w zakresie liczby paczek zgłoszonych w urzędzie celnym pod odpowiednim numerem IOSS oraz w zakresie zwrotów IOSS. Dotyczy to liczb, których odchyleń nie można wyjaśnić innymi czynnikami niż nadużycie, np. błędem rachunkowym.

Po trzecie, obecnie obowiązujące przepisy stwarzają wiele możliwości ich interpretacji prawnej, a co za tym idzie, odprawy celnej na granicy jest dużo bardziej skomplikowana. Może to prowadzić do pewnych niespójności, począwszy od tego, że dostawca zrezygnuje z korzystania z systemu IOSS lub paczek, a skończywszy na przepisach o podatku akcyzowym. Podobna sytuacja może mieć miejsce, gdy działka jest sprzedawana przedsiębiorstwu lub klientowi prywatnemu. Uniknięcie tych tarć doprowadzi do większego zadowolenia klientów i dostawców oraz zmniejszy obciążenie pracą organów celnych, przez co będą w stanie w większym stopniu wykorzystywać swoje zasoby do zwalczania oszustw.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że przesyłki o dużej wartości (powyżej 150 EUR) podlegają opłatom celnym. W związku z tym należy je włączyć do podstawy opodatkowania dla celów VAT. Z tego też powodu sugerujemy, aby priorytetowo potraktować rozszerzenie systemu IOSS na przesyłki o wyższej wartości. Przedsiębiorstwa mogą nie zawsze znać wysokość cła należnego od produktów w punkcie sprzedaży. Z tej przyczyny zalecamy uważne zapoznanie się z wymogami prawnymi w kwestiach dotyczących cła.

Z drugiej strony, istnieje powszechne przekonanie o konieczności podniesienia cła unijnego wraz z podniesieniem progu IOSS. Z tego powodu uważamy, że należy rozważyć podniesienie progu opłaty celnej. Na europejskim rynku wewnętrznym obowiązuje niższy próg niż na innych głównych rynkach światowych. Mniejsze koszty poboru podatku VAT zrekompensowałyby wyższego kompromisu; dlatego też podniesienie progu podatku IOSS zrównoważyłoby utracone cło. Stawki celne w UE są stosunkowo niskie w porównaniu ze stawkami VAT, dlatego na podstawie naszej ekspertyzy uważamy, że większe zwolnienie z cła byłoby w ostatecznym rozrachunku korzystne dla funkcjonowania systemu.